

Педагогічні науки

УДК 378.147.88

Кузьміна Світлана Леонідівна

*доктор філософських наук,
директор навчально-наукового інституту філології та журналістики
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського*

Кузьмина Светлана Леонидовна

*доктор философских наук,
директор учебно-научного института филологии и журналистики
Таврический национальный университет имени В. И. Вернадского*

Kuzmina Svetlana

*Doctor of Philosophical Sciences,
Director of the Educational and Scientific Institute of Philology and Journalism
Taurian National University named after V.I. Vernadsky*

Досенко Анжеліка Костянтинівна

*доцент кафедри журналістики та нових медіа
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Досенко Анжелика Константиновна

*доцент кафедры журналистики и новых медиа
Киевский университет имени Бориса Гринченко*

Dosenko Anzhelika

*Associate Professor of Journalism and New Media
Borys Hrinchenko University of Kyiv*

**СТУДЕНТСЬКИЙ МЕДІЙНИЙ ЦЕНТР ЯК ПРАКТИКО-
ОРІЄНТОВАНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТІВ (НА БАЗІ
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. І.
ВЕРНАДСЬКОГО)**

СТУДЕНЧЕСКИЙ МЕДИЙНЫЙ ЦЕНТР КАК ПРАКТИКО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ МОДЕЛЬ ПОДГОТОВКИ ЖУРНАЛИСТОВ (НА БАЗЕ ТАВРИЧЕСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ В. И. ВЕРНАДСКОГО)
STUDENT MEDIA CENTER AS A PRACTICE-ORIENTED MODEL OF TRAINING JOURNALISTS (BASED ON TAVRIYA NATIONAL UNIVERSITY NAMED AFTER VI VERNADSKY)

***Анотація.** У статті йдеться про апробацію практико-орієнтованої моделі підготовки журналістів у вищому навчальному закладі та розроблення оригінальної методики освіти в галузі журналістики.*

***Ключові слова:** вища освіта, журналістика, медійний центр, практико-орієнтована модель навчання, компетентнісний підхід, методика викладання журналістики.*

***Аннотация.** В статье говорится об апробации практико-ориентированной модели подготовки журналистов в высшем учебном заведении и разработки оригинальной методики образования в области журналистики.*

***Ключевые слова:** высшее образование, журналистика, медийный центр, практико-ориентированная модель обучения, компетентностный подход, методика преподавания журналистики.*

***Summary.** The article deals with the approbation of a practice-oriented model of training journalists in higher education and the development of original methods of education in the field of journalism.*

***Key words:** higher education, journalism, media center, practice-oriented model of teaching, competence approach, methods of teaching journalism.*

Актуальність теми зумовлена як соціальним запитом суспільства на вдосконалення системи вищої освіти, так і недостатньою теоретико-методологічною розробленістю теми практико-орієнтованих моделей підготовки журналістів. Проблема дослідження визначається необхідністю реформування системи освіти відповідно до нових вимог організації навчання з урахуванням компетентнісного підходу і зростаючої потреби у конкурентоспроможних фахівцях галузі журналістики.

Ступінь вивчення проблеми. Аналіз наукової літератури з проблеми підготовки журналістів дає підстави стверджувати, що специфіку та форми навчання викладання журналістських дисциплін у вищій школі вивчали М. Нетреба і Г. Нищик, формування мовно-комунікативних компетенцій студентів-журналістів – Н. Шеремета, використання інноваційних технологій при викладанні дисципліни «Журналістське розслідування» – Н. Калашник, форми організації навчання студентів-журналістів – О. Цапок.

Постановка проблеми. Огляд наукових праць українських вчених, журналістів-практиків, виявив, що проблема підготовки журналістів перебуває в центрі уваги і є актуальною, однак практико-орієнтована модель підготовки журналістів не досліджена. „... в межах журналістикознавчих дисциплін відсутня методика викладання журналістики як така. Лише останнім часом відомі науковці виступили з цікавими статтями, де здійснюють первісну постановку важливих питань методики журналістської освіти” [1, с. 33].

Вивчення та аналіз стану проблеми свідчать про наявність таких суперечностей: між нагальною потребою суспільства в фахівцях медійної сфери, здатних витримувати конкуренції на світовому рівні, і недостатньою спрямованістю системи вищої освіти на підготовку такого рівня; необхідністю обґрунтування ролі практико-орієнтованих моделей навчання журналістів і недостатньою розробленістю проблеми у вітчизняній педагогічній та методичній літературі; необхідністю врахування

педагогічного досвіду в процесі підготовки журналістів і відсутністю системних досліджень щодо проблеми практико-орієнтованих моделей підготовки журналістів.

Загалом, відсутність цілісного наукового аналізу окресленої проблеми зумовили вибір теми статті.

Мета статті – опис досвіду використання практико-орієнтованої моделі базової підготовки журналістів на базі Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Виклад змісту. Вивчення практико-орієнтованої моделі базової підготовки журналістів у вітчизняних вищих навчальних закладах стосується методики навчання журналістики, напряму у структурі журналістики як науки, що за умов незалежності України народилась і проходить своє становлення, розвиваючись відповідно до нових запитів на формування фахівців у цій галузі.

Дослідники М. Нетреба і Г. Нищик у своїй статті щодо викладання журналістських дисциплін у вищій школі зазначили, що „...ефективність навчальної роботи зі студентами залежить не лише від методів і прийомів навчання, а й від форм організації навчальної роботи. Сучасні форми організації навчання у вищій школі ґрунтуються на спільній діяльності викладача й студентів і становлять певні структурно-організаційні різновиди навчальних занять” [1, с. 37]. Ми поділяємо цю думку й зосереджуємо увагу на студентському медійному центрі як практико-орієнтованій моделі базової підготовки журналістів та оригінальній методиці освіти у вищій школі.

За основу дослідження з визначеної теми взято досвід Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, який після подій 2014 року у Криму відновив свою роботу в м. Києві. Упродовж 2016–2020 рр. у ньому було створено умови для повноцінного навчання студентів багатьох спеціальностей. 2017 року для студентів спеціальності “журналістика”

доцентом кафедри слов'янської філології та журналістики Світланою Миколаївною Авраменко було розроблено і запроваджено інноваційний освітній проєкт „STUDENT MEDIA CENTER „CRIMEA”, який дав можливість реалізовувати творчі задуми майбутніх журналістів, розвивати фахові й спеціальні компетентності та набувати реального досвіду роботи уже під час навчання в університеті, орієнтуючись на щоденну практичну діяльність в межах спеціальності.

Мета проєкту – вплив на розвиток самосвідомості, національної гідності української молоді; забезпечення успішної професійно-творчої діяльності студентів через запровадження практико-орієнтованої моделі підготовки журналістів.

Завдання проєкту: створити конкурентне середовище для підвищення внутрішньої мотивації студентів для набуття професійних компетентностей; сприяти перспективному проєктуванню ефективної професійної підготовки журналістів; наблизити навчальний процес до реальної сфери діяльності, вироблення власного професійного стилю; залучати вітчизняні ЗМІ для ефективної взаємодії.

Уже від першого дня перебування в університеті студентам пропонувалось занурення у реальний світ ЗМІ: в межах проєкту розроблявся й апробувався комплекс заходів з запровадження практико-орієнтованої моделі підготовки журналістів. Оригінальність цього освітнього проєкту полягала в тому, що кожний студент демонстрував власні результати роботи з навчальних дисциплін журналістського циклу та творчої індивідуальної роботи на майданчиках, розроблених студентським медійним центром. Кожне навчальне завдання передбачало таку якість роботи, яка б давала можливість опублікувати її на сторінках студентської газети «Час Таврійського» (друком і online), взяти як матеріал для запису документального фільму, створити соціальну рекламу, подати на конкурс тощо. Для цього в кожній групі було створено кілька підгруп, в яких

відбувалася рольова діяльність: працювали головний, літературний та технічний редактори, кореспонденти, фоторепортери, оператори та інші. Усі творчі завдання з різних навчальних дисциплін, індивідуальна робота студентів були підпорядковані меті проєкту. Інтерв'ю, спеціальний репортаж, соціальна реклама, документальний фільм, аналітична стаття, журналістське розслідування – все, що вивчалось в межах занять, мало вийти у світ.

Проєкт забезпечував здійснення міжпредметних зв'язків: студенти готували матеріали різними мовами, викладачі в межах циклу навчальних дисциплін проводили консультації і вчили якісному редагуванню текстів. Така кооперативна діяльність допомагала комплексно підійти до навчання студентів, зорієнтувати їх на щоденну практичну діяльність [2; 3].

Одним із видів індивідуальної роботи студентів медійного центру було створення відеорепортажу, соціальної реклами, документального фільму. Групи студентів розробляли змістовий компонент медійної продукції, готували літературний та режисерський сценарії і здійснювали подальшу роботу, репрезентуючи як в межах свого медійного центру, так і поза його межами. Викладачі дисциплін журналістського циклу забезпечували проведення консультацій, сприяли системності роботи та її якості.

Індивідуальна робота студентів в межах освітнього проєкту передбачала також підготовку наукових та художньо-публіцистичних статей до публікації в журналах, інтернет-ресурсах. Упродовж 2017–2018 навчального року 7 студентів під керівництвом С. М. Авраменко опублікували свої статті на міжнародному освітньому порталі Intolimp.org, один з яких – результати власного дослідження на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” [4].

У межах проєкту студенти створювали і власні медійні проєкти, які б розширювали і формально, і змістовно роботу в галузі журналістики.

Бажаючі пропонували ідеї, організовували свою роботу, демонструючи творчі здібності, уміння розвиватись і досягати успіхів.

Обов'язковим компонентом проєкту, запровадженого С. Авраменко, стало створення портфоліо студента спеціальності „журналістика” – збірки виконаних робіт, накопичених досягнень, завдяки яким можна відстежити професійний розвиток за певний проміжок часу і при використати в майбутньому при влаштуванні на роботу. Уведення цього виду діяльності полегшило організацію навчання студентів, сприяло об'єктивності аналізу і визначенню рейтингу поміж студентів кожної групи, унаочнюючи їхні результати.

Завдання, які були поставлені перед студентами при створенні портфоліо: самостійно проаналізувати і узагальнити свою роботу за певний навчальний час; продемонструвати динаміку свого професійного зростання; найбільш повно ознайомити з досвідом своєї роботи. Запропоновані рубрики портфоліо висвітлювали матеріали самостійної роботи з тем курсу, індивідуальної творчої діяльності, яка регламентувалась самими студентами (з підпорядкуванням програмовим вимогам), виробничої практики, і містили інформацію про відзнаки та нагороди (підтверджувалось ксерокопіями документів).

Отже, орієнтування діяльності студентів на постійне поповнення портфоліо, яке знаходиться у відкритому доступі для ознайомлення, спонукало до усвідомленого навчання, вироблення внутрішньої мотивації до здобуття якісної освіти і забезпечувало набуття професійних та спеціальних компетенцій майбутніми журналістами, що є актуальним освітнім орієнтиром.

Висновок. Студентський медійний центр Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського STUDENT MEDIA CENTER „CRIMEA” як практико-орієнтована модель підготовки журналістів, організований доцентом кафедри слов'янської філології та журналістики

Авраменко Світланою Миколаївною є вдалим досвідом розробки і застосування оригінальної методики освіти в галузі журналістики, репрезентує дієву систему роботи для набуття компетентностей майбутніми журналістами та вказує на тенденцію ефективного розширення методичного арсеналу викладачів вищої школи у підготовці журналістів. Досвід роботи з упровадження такого інноваційного освітнього проєкту потребує подальшого наукового вивчення і вироблення методичних рекомендацій для використання його позитивних компонентів у системі сучасної журналістської освіти.

Література

1. Нетреба Марина, Нищик Ганна. Викладання журналістських дисциплін у вищій школі: специфіка та форми навчання // Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2017. Вип. 42. С. 33–38.
2. Вітаємо студентів і курсу спеціальності «журналістика» з дебютом: публікація англійською мовою! URL: 04.04.2018<http://www.tnu.edu.ua/news/vitaemo-studentiv-i-kursu-specialnosti-zurnalistika-z-debutom-publikacia-angliiskou-movou>
3. Karina Khranchenko, Ksenia Pogorelova. Foto von Svitlana Avramenko. The conference at the M. Dragomanov university: problems of the Ukrainian system of education // "Час Таврійського". 2017. В. 3, С. 6–7. URL: `<iframe src="https://www.facebook.com/plugins/post.php?href=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2FKyiv2017%2Fposts%2F157859334946646&width=500" width="500" height="717" style="border:none;overflow:hidden" scrolling="no" frameborder="0" allowTransparency="true" allow="encrypted-media"></iframe>`

4. Мохаммед Зауи. Развитие иновещания в украине: потребности, проблемы, вызовы (на примере телеканала иновещания ua.tv). URL: <https://intolimp.org/publication/razvitiie-inovieshchaniia-v-ukrainie-potriebnosti-probliemy-vyzovy-na-primierie.html>